

Biện pháp nâng cao chất lượng quản lý dạy học môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh tại trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh Trường Đại học Hải Phòng

Phạm Thị Thủy*

*Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Trường Đại học Hải Phòng

Received: 5/01/2024; Accepted: 15/01/2024; Published: 9/3/2024

Abstract: National defense and security education for students is one of the important tasks contributing to achieving the goal of comprehensive education. Thereby creating conditions for the young generation to cultivate moral qualities and practice practical capacity to be ready to carry out two strategic tasks: Building and protecting the socialist Fatherland of Vietnam [1]. To achieve the above goals, the Center for National Defense and Security Education of Hai Phong University needs to overcome limitations and difficulties in the training process as well as management of teaching activities and take specific measures possible to improve the quality of teaching management in national defense and security education

Keywords: Education, National defense and security education, Hai Phong University.

1. Đặt vấn đề

Giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên là một trong những nhiệm vụ quan trọng góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện. Qua đó tạo điều kiện cho thế hệ trẻ tu dưỡng phẩm chất đạo đức và rèn luyện năng lực thực tế để sẵn sàng thực hiện 2 nhiệm vụ chiến lược: Xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa [1]. Để thực hiện được mục tiêu trên Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh Trường Đại học Hải Phòng (Trung tâm) cần phải khắc phục những hạn chế, khó khăn trong quá trình đào tạo cũng như quản lý hoạt động dạy học và có những biện pháp cụ thể để nâng cao chất lượng quản lý dạy và học môn giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN).

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Nội dung quản lý dạy học môn GDQP&AN

2.1.1. Thực hiện mục tiêu, nội dung, chương trình của môn học

Quản lý thực hiện mục tiêu môn học là quản lý việc dạy học của cán bộ, giảng viên và người học nhằm thực hiện những yêu cầu của môn học, giúp người học nắm được những kiến thức cơ bản về đường lối quốc phòng - an ninh của Đảng, nhận diện được âm mưu và thủ đoạn của các thế lực thù địch sử dụng chiến lược “Diễn biến hòa bình”, bạo loạn lật đổ trong thời kỳ hiện nay; công tác quốc phòng và an ninh, kiến thức về quân sự chung, kỹ thuật chiến đấu bộ binh và chiến thuật.

Quản lý thực hiện nội dung, chương trình là quản lý việc giảng dạy của cán bộ, giảng viên Trung tâm trong việc thực hiện chương trình môn học theo đúng, đủ nội dung chương trình đã ban hành của Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ lao động - Thương binh và Xã hội phù hợp với từng đối tượng giảng dạy.

2.1.2. Quản lý Đội ngũ giảng viên và hoạt động dạy học

Quản lý đội ngũ giảng viên: Đội ngũ giảng viên của Trung tâm gồm các giảng viên, cán bộ quân đội biệt phái có trình độ chuẩn giảng viên GDQP&AN theo quy định của Luật GDQP&AN và Nghị định số 13/2014/NĐ-CP [2].

Quản lý hoạt động dạy của giảng viên: yêu cầu giảng dạy đúng nội dung, chương trình, kế hoạch cho từng đối tượng đảm bảo chất lượng, hiệu quả, tham gia đầy đủ hoạt động bồi dưỡng, tập huấn do cấp có thẩm quyền tổ chức [3].

2.1.3. Người học và quản lý hoạt động học của người học

Người học tham gia học tập môn học GDQP&AN tại Trung tâm được tổ chức quản lý, học tập, rèn luyện, sinh hoạt tập trung theo nếp sống quân sự [4].

Quản lý hoạt động học tập môn học GDQP&AN của người học là quản lý quá trình người học thực hiện các nhiệm vụ học tập, nghiên cứu, rèn luyện.

2.1.4. Đánh giá kết quả dạy học

Quản lý hoạt động đánh giá kết quả dạy học môn học GDQP&AN thực hiện theo đúng thông tư liên

tịch của Bộ GD&ĐT, Bộ LĐ-TB&XH. Trên cơ sở kết quả người học đã đạt được Trung tâm cần nghiêm túc nghiên cứu, rút kinh nghiệm kịp thời những hạn chế, thiếu sót để có biện pháp nâng cao chất lượng dạy và học.

2.1.5. Các điều kiện khác

Các điều kiện khác như: Cơ sở vật chất, vũ khí trang bị, trang thiết bị đồ dùng dạy và học,... cần đảm bảo theo thông tư hiện hành của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc ban hành danh mục thiết bị dạy học tối thiểu môn học GDQP&AN trong cơ sở giáo dục đại học.

2.2. Những hạn chế trong công tác quản lý hoạt động dạy và học môn GDQP&AN ở Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Hải Phòng

Người học khi tham gia học tập, rèn luyện, sinh hoạt tại Trung tâm theo hình thức ăn ở tập trung, nếp sống quân sự. Vì vậy, việc thích nghi với môi trường mới ở một số học viên còn chậm; một số học viên còn coi môn học GDQP&AN chỉ là môn học điều kiện nên ý thức, trách nhiệm đối với môn học chưa cao.

Chất lượng đội ngũ giảng viên còn thấp, một số giảng viên còn chưa tích cực trong việc nghiên cứu khoa học, tìm tòi tra cứu thêm kiến thức chuyên môn nghiệp vụ và đổi mới phương pháp dạy học. Đa số giảng viên hiện vẫn áp dụng phương pháp giảng dạy truyền thụ một chiều. Các kỹ năng dạy học như sử dụng lời nói, làm mẫu động tác, kết hợp giữa lý thuyết và thực hành chưa thực sự thuần thục.

Hình thức kiểm tra đánh giá kết quả rèn luyện, học tập của người học theo hướng một chiều, chưa được phong phú, chưa đảm bảo được tính khách quan và mục đích yêu cầu đề ra của môn học.

Cơ sở vật chất phục vụ môn học còn lạc hậu, thiếu tính đồng bộ, thao trường, bãi tập, phòng học chuyên dụng không đáp ứng được yêu cầu khi người học tham gia học tập với số lượng đông.

Những yếu tố trên đã có những ảnh hưởng nhất định đến việc quản lý hoạt động dạy và học của Trung tâm. Vì vậy, trên cương vị là người cán bộ quản lý, giảng viên trực tiếp giảng dạy cần phải có tầm nhìn bao quát, tổng thể để khắc phục những điểm yếu, phát huy được điểm mạnh, từng bước nâng cao chất lượng quản lý và giảng dạy cũng như kết quả giáo dục và đào tạo môn học GDQP&AN của Trung tâm.

2.3. Một số biện pháp nâng cao chất lượng quản lý dạy và học môn học GDQP&AN tại Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Hải Phòng.

2.3.1. Tăng cường công tác quản lý kỷ luật và tinh thần trách nhiệm trong việc quản lý dạy và học cho cán bộ, giảng viên tại Trung tâm

Xây dựng đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên GDQP&AN có phẩm chất, đạo đức, chuyên môn, nghiệp vụ, năng lực sư phạm tốt; xây dựng kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng để đảm bảo chuẩn hóa trình độ đội ngũ giảng viên GDQPAN đáp ứng yêu cầu của Luật Giáo dục đại học số 08/2012/QH13 đã được sửa đổi bổ sung một số điều theo Luật số 32/2013/QH13, Luật số 74/2014/QH13, Luật số 97/2015/QH13 và Luật số 34/2018/QH14 [5].

Đẩy mạnh công tác giáo dục chính trị tư tưởng, nâng cao nhận thức cho cán bộ, giảng viên trong việc quản lý người học và giữ đúng phẩm chất đạo đức, lối sống của nhà giáo, quyết tâm khắc phục mọi khó khăn hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ giáo dục và đào tạo của Trung tâm.

2.3.2. Tăng cường các điều kiện đảm bảo chất lượng chuyên môn nghiệp vụ cho cán bộ, giảng viên trong Trung tâm

Tiến hành rà soát lại số lượng cũng như chất lượng cán bộ, giảng viên trên cơ sở đó giúp đánh giá trình độ, năng lực chuyên môn, phương pháp sư phạm của đội ngũ cán bộ, giảng viên trong giảng dạy môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh tại Trung tâm; kịp thời rút kinh nghiệm, khắc phục những tồn tại, hạn chế để bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm cho đội ngũ cán bộ, giảng viên từng bước chuẩn hóa đáp ứng yêu cầu giảng dạy môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh.

Cán bộ, giảng viên tích cực nâng cao tinh thần tự bồi dưỡng, tự rèn luyện, khả năng cập nhật và xử trí thông tin dữ liệu; phân tích, tổng hợp kiến thức để xây dựng giáo án, đề cương chi tiết môn học, khả năng làm chủ môn học.

Áp dụng các loại phương tiện kỹ thuật dạy học phù hợp với thời kỳ cách mạng 4.0 như ứng dụng công nghệ thông tin,...

2.3.3. Giảng viên phải tích cực đổi mới phương pháp dạy học

Giảng viên phải chủ động nghiên cứu nắm chắc nội dung của bài, đối tượng giảng dạy, thu thập nguồn tài liệu tham khảo chính thống, xử lý thông tin chính xác có tính hiệu quả, trên cơ sở đó đạt được mục đích, yêu cầu bài giảng cũng như đề cương chi tiết môn học và biên soạn hoàn chỉnh bài giảng.

Trong quá trình chuẩn bị bài giảng giảng viên cần làm chủ nội dung kiến thức, phân tích làm sáng tỏ

những nội dung của bài học, nghiên cứu tài liệu tham khảo, những kiến thức thực tế được đúc rút thông qua những kinh nghiệm. Đây là một trong những bước rất quan trọng để giúp cho quá trình dạy học đạt kết quả cao.

Cán bộ phụ trách khoa xây dựng kế hoạch thông qua bài giảng, phê duyệt theo phân cấp. Giảng viên phải tích cực thực luyện giáo án để nắm chắc nội dung và làm chủ bài giảng. Vận dụng linh hoạt các phương pháp như phương pháp đóng vai, phương pháp dạy học chủ động, phương pháp dạy học theo nhóm, đặt vấn đề, thảo luận... phù hợp với từng loại bài giảng. Ngoài ra đối với những nội dung học thực hành cần kết hợp giữ việc phân tích và thực hành động tác một cách khéo léo và thuần thục. Khi giảng dạy cần kết hợp sử dụng vũ khí trang bị, la bàn, tranh ảnh để môn học trở nên sinh động hơn. Kết thúc bài giảng giảng viên cần nêu các vấn đề cần chú ý để người học tự nghiên cứu học tập, tóm tắt kết luận nội dung trọng tâm của bài, hướng dẫn người học liên hệ thực tiễn, tổ chức thực luyện nội dung thực hành.

Môn học GDQP&AN là môn học có tính đặc thù riêng, nội dung môn học bao gồm cả lý thuyết và thực hành đan xen với việc tổ chức kiểm tra đánh giá kết quả rèn luyện của người học trong quá trình ăn ở tập trung. Vì vậy, Trung tâm cần chú trọng hơn nữa trong việc tổ chức môn học, thông qua các hoạt động tham quan ngoại khóa các khu di tích lịch sử quanh khu vực Hải Phòng để sinh viên có cơ hội tiếp cận và hiểu biết đúng hơn về lịch sử dựng và giữ nước của dân tộc ta.

2.3.4. *Đổi mới phương thức kiểm tra, đánh giá môn học*

Trung tâm cần ban hành Quy định tổ chức dạy học và đánh giá kết quả học tập theo đúng quy chế của Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ lao động - Thương binh và Xã hội.

Quá trình tổ chức thi, kiểm tra đảm bảo tính khách quan, minh bạch, chặt chẽ, chấm điểm công khai (kết quả học tập của người học được đăng trên cổng thông tin điện tử của Nhà trường và Trung tâm). Kết quả môn học dựa trên cơ sở định hướng phát triển năng lực, phẩm chất người học. Không để xảy ra các hiện tượng tiêu cực trong quá trình thi, kiểm tra và đánh giá kết quả.

2.3.5. *Quản lý chặt chẽ vũ khí trang bị trước, trong và sau quá trình học tập, đầu tư cơ sở vật chất đáp ứng được nhiệm vụ giảng dạy*

Quản lý chặt chẽ vũ khí, trang thiết bị và phương

tiện dạy học theo đúng quy định quản lý vũ khí, khí tài trong quân đội.

Phối hợp với các cơ sở ban ngành liên quan rà soát, báo cáo đề xuất các cấp có thẩm quyền kiểm tra các điều kiện đảm bảo chất lượng trong dạy và học như: bổ sung vũ khí trang bị, mô hình học cụ, cơ sở vật chất. Chỉ huy Trung tâm yêu cầu các đơn vị sử dụng có hiệu quả cơ sở vật chất, thiết bị, đồ dùng dạy học hiện có.

3. Kết luận

Được sự quan tâm sâu sắc của Đảng và Nhà nước GDQP&AN cho học sinh, sinh viên đã đạt được những thành quả quan trọng góp phần chuẩn bị về tâm thế và tri thức cho thế hệ trẻ sẵn sàng thực hiện hai nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Đề đáp ứng tốt hơn yêu cầu của môn học tại Trung tâm GDQP&AN Trường Đại học Hải Phòng cần thực hiện tốt các nội dung sau: Tăng cường công tác quản lý kỷ luật và tinh thần trách nhiệm trong việc quản lý dạy và học cho cán bộ, giảng viên; Tăng cường các điều kiện đảm bảo chất lượng chuyên môn nghiệp vụ cho cán bộ, giảng viên trong Trung tâm; Giảng viên phải tích cực đổi mới phương pháp dạy học; Đổi mới phương thức kiểm tra, đánh giá môn học trên cơ sở định hướng phát triển năng lực, phẩm chất người học; Quản lý chặt chẽ vũ khí trang bị trước, trong và sau quá trình học tập, đầu tư cơ sở vật chất đáp ứng được nhiệm vụ giảng dạy.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam (2013). *Giáo trình Giáo dục Quốc phòng - an ninh*, tr4.
- [2]. Bộ Quốc phòng - Bộ Giáo dục và Đào tạo - Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội (2015), *Thông tư liên tịch Quy định tổ chức, hoạt động của trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh của các trường cao đẳng, cơ sở giáo dục đại học*, tr10.
- [3]. Bộ Quốc phòng - Bộ Giáo dục và Đào tạo - Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội (2015), *Thông tư liên tịch Quy định tổ chức, hoạt động của trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh của các trường cao đẳng, cơ sở giáo dục đại học*, tr5.
- [4]. Bộ Quốc phòng - Bộ Giáo dục và Đào tạo - Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội (2015), *Thông tư liên tịch Quy định tổ chức, hoạt động của trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh của các trường cao đẳng, cơ sở giáo dục đại học*, tr10.
- [5]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2023). *Hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ giáo dục quốc phòng và an ninh năm học 2023-2024*, tr4.